

Albert Einstein

PISMA FILOZOFICZNE

Wybrał, przedmową i przypisami opatrzył: Stanisław Butryn

Przełożył: Kazimierz Napiórkowski

Powszechnie jest przekonanie, że Albert Einstein był genialnym fizykiem. Mniej powszechna jest natomiast świadomość tego, że był on także wybitnym filozofem. Zresztą sam Einstein — co może wydawać się paradoksalne — uważał się przede wszystkim za filozofa, a dopiero w drugiej kolejności za fizyka. Dowodem tego jest niniejszy tom. Dokonany wybór prac Einsteina daje względnie pełny obraz jego przekonań filozoficznych. Wiele z tych prac ukazuje się po raz pierwszy raz w języku polskim.

Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 1999, s. LXXI + 227

Mitchell Begelman, Martin Rees

TA SIŁA FATALNA

Czarne dziury we Wszechświecie

Czarne dziury od lat fascynują wszystkich swoją tajemniczością. Mitchel Begelman i Martin Rees postanowi uchylić rąbek tej tajemnicy. Kluczem do zrozumienia czarnych dziur jest niewątpliwie siła grawitacji. Ta siła fatalna (trochę dziwne tłumaczenie tytułu), czyli grawitacja, gdy rozpoczyna swoje działanie w gwiazdach o masie kilkakrotnie większej od Słońca musi doprowadzić w konsekwencji do zapaści gwiazdy, która kończy swój żywot jako czarna dziura. Książka M. Begelmana i M. Reevsa przybliży historię czarnych dziur. Bogate i piękne zdjęcia oraz obrazowe schematy stanowią ważne uzupełnienie treści. Gruntowne i kompetentne potraktowanie te-

---

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

matu zapewnia fascynującą lekturę. Zagadnienie czarnych dziur układa się w spójną i zrozumiałą całość.

Prószyński i S-ka, Warszawa 1999, s. 240.

Subrahmanyan Chandrasekhar

PRAWDA I PIĘKNO

Estetyka i motywacja w nauce

Niniejszy zbiór esejów ukazuje autora nie tylko jako wielkiego uczonego konstruującego wyrafinowane modele matematyczne, ale również jako człowieka poszukującego innego oblicza nauki. Próbuje odpowiedzieć na pytania: Czy estetyka odgrywa ważną rolę w nauce? czy motywem do uprawiania nauki może być poszukiwanie piękna? jaki jest związek między pięknem teorii a jej możliwościami opisywania świata rzeczywistego? Chandrasekhar odwołuje się nie tylko do wielkich odkryć nauki, lecz również do dzieł Michała Anioła, Szekspira i Beethovena. Ten estetyczny aspekt — zdaniem autora — pozwala na wnikanie w samą istotę nauki.

Prószyński i S-ka 1999, s. 239.

Jerzy Witczak

EDDINGTON I TEORIA WZGLĘDNOŚCI

Jerzy Witczak w swej książce poddaje wnikliwej analizie zarówno interpretację teorii względności podaną przez Eddingtona, jak i jej wpływ na kształtowanie się jego poglądów filozoficznych. Studium to ma także wartość ogólniejszą — ukazuje sieć zależności, jakie zachodzą pomiędzy teoriami współczesnej fizyki a myślą filozoficzną.

Seria: Rozprawy OBI, OBI — Kraków, Biblos — Tarnów 1999, s. 189.

Zbigniew Kępa

MARKSIZM I EWOLUCJA

„Twórczy Darwinizm” jako narzędzie propagandy antyreligijnej w latach 1948–1956

Przeprowadzone w niniejszej pracy badania nad „nową biologią” w aspekcie walki z religią są jeszcze jednym argumentem za tym, że filozofia i teologia powinny pozostawać w kompetentnym dialogu z naukami przyrodniczymi. Powinny być one zainteresowane kwestiami przyrodniczymi, aby analizować ją jako filozofia stanowi punkt odniesienia dla danej teorii, aby przestrzegać przed ideologią ukrytą w jej założeniach metodologicznych, aby przybliżyć się do głębszego zrozumienia stworzenia, świata i człowieka.

Seria: Rozprawy OBI, OBI — Kraków, Biblos — Tarnów 1999, s. 199.

Marlin Rees

PRZED POCZĄTKIEM

Nasz wszechświat i inne wszechświaty

Autor wprowadza nas w niezwykle świat strun kosmicznych, parujących czarnych dziur, wielowymiarowych czasoprzestrzeni, piany czasoprzestrzennej, kosmosów połączonych tunelami i wszechświatów konkurujących ze sobą na drodze doboru naturalnego. W ten sposób na naszych oczach kształtuje się zaskakujący wizerunek kosmologii współczesnej — nauki, która powstała, aby opisać i zrozumieć Wszechświat, w którym żyjemy. Książka napisana przystępnym językiem, a wzbogacenie jej o wspomnienia autora dotyczące wyjątkowych osób z historii nauki, stanowi ciekawe uzupełnienie lektury.

Prószyński i S-ka, Warszawa 1999, s. 328.
